

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

425

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het zwalkende coronabeleid* (ingezonden 19 juli 2021).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 25 oktober 2021).

Vraag 1

Waarom heeft u niet gewacht tot dat de resultaten van het Fieldlab onderzoek in een club (Shelter in Amsterdam) bekend waren en is er dus gevoelsmatig een schot voor de boeg genomen, aangezien er juist ook door ministers uit het kabinet heel veel verwezen is naar de uitslagen van de Fieldlab Evenementen?

Antwoord 1

Het kabinet heeft op 26 juni besloten over een aantal versoepelingen van de dan geldende maatregelen op basis van het OMT-advies, de epidemiologische situatie en de vaccinatiegraad op dat moment. Het OMT gaf aan geen reserves te hebben bij het invoeren van stap 4 en 5 van het openingsplan met ingang van 26 juni. De ziekenhuiscijfers evenals het aantal besmettingen daalden sinds eind april en op dat moment waren bijna 5 miljoen mensen volledig gevaccineerd en hadden ruim 4 miljoen mensen hun eerste prik gekregen.

Bij de afweging om te versoepelen heeft het kabinet de opgedane kennis en uitkomsten van de praktijktesten Fieldlab Evenementen meegewogen. Deze zijn verdeeld over vier typen evenementen. Eén van deze typen was «binnen ongeplaceerd». Voor dit type evenement hadden in maart twee praktijktesten (concert en dance event) plaatsgevonden. De resultaten hiervan zijn aan het OMT voorgelegd in aanloop naar de besluitvorming voor 26 juni. De resultaten van de praktijktesten Fieldlab Evenementen die in april en mei hebben plaatsgevonden, waaronder Club Shelter in Amsterdam, zijn na de zomer beschikbaar gekomen.

Vraag 2

Deelt u de mening dat dit behoorlijk onverantwoord lijkt te zijn geweest? Kunt u daarbij duiden waarom de Fieldlab-opzet voor nachtclubs en/of horeca bij binnen locaties op basis van zeer goede ventilatie en een beperkte (55–60%) bezoekerscapaciteit is losgelaten?

Antwoord 2

Het kabinet heeft op basis van het OMT-advies, de epidemiologische situatie op dat moment, de aanbevelingen van Fieldlab Evenementen (over de reeds plaatsgevonden ongeplaceerde evenementen binnen) en de vaccinatiegraad op dat moment een besluit over versoepelingen van de maatregelen genomen. Inmiddels hebben we moeten vaststellen dat de wijze van versoepelen niet juist heeft uitgepakt en heeft het kabinet daarop ingegrepen.

Vraag 3

Waarom heeft het kabinet besloten de horeca en clubs direct te openen op basis van 100% capaciteit, zonder dus de verhoogde ventilatienorm, met volle capaciteit?

Antwoord 3

Voor ventilatie geldt sinds juni 2020 het advies: minimaal voldoen aan de eisen in het bouwbesluit en de geldende landelijke (arbo)richtlijnen. Verder is het advies zorgen voor de juiste ventilatievoorzieningen, inclusief onderhoud en gebruik.

De horeca is stapsgewijs geopend met eerst een maximum aantal personen aan een tafel, inclusief veilige afstandsnorm en niet op basis van 100% capaciteit. Nachtclubs zijn met gebruik van coronatoegangsbewijzen op basis van 100% capaciteit geopend. Verder verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1 en 2.

Vraag 4

Hoe kan het dat per 1 juli 2021 de regels ten aanzien van de ventilatie in de horeca zijn versoepeld? Grofweg van vijf keer per uur lucht verversen naar één keer per uur, ondanks het feit dat het kabinet erover (door binnenklimaat Nederland) is gewaarschuwd dat dit de kans op besmetting met 100% zou doen toenemen?

Antwoord 4

In het Bouwbesluit zijn minimumeisen opgenomen voor ventilatievoorzieningen, die bijdragen aan een gezond binnenklimaat. Aan deze regelgeving moet in elk geval worden voldaan. In het 121^e advies van het OMT van maandag 26 juli 2021 heeft het OMT geadviseerd vooralsnog uit te gaan van de normen in het Bouwbesluit, en om de aanpassing van de ventilatienormen voor de horeca niet te versoepelen. Daarop heeft het kabinet de ventilatienormen uit de voormalige Drank- en Horecawet opgenomen in de Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19. Hierdoor zijn deze nog steeds van kracht. De ventilatienormen zijn gewijzigd bij het ingaan van de nieuwe Alcoholwet op 1 juli jl. In de wetsevaluatie van de Drank- en Horecawet (de voorganger van de Alcoholwet) brachten het bedrijfsleven en de gemeenten naar voren dat de specifieke inrichtingseisen voor horeca en slijterijen onnodig aanvullend waren op de algemene eisen uit het Bouwbesluit. Bovendien was de constatering dat eisen voor ventilatie niet thuishoren in wetgeving die zich richt op gebruik en verkoop van alcohol. Daarom is voorgesteld om dergelijke eisen te regelen in meer passende regelgeving, het Bouwbesluit.

Vraag 5

Waarom is hier geen actie op ondernomen, aangezien slechte ventilatie immers een behoorlijke bijdrage aan het aantal besmettingen levert?!

Antwoord 5

Een verblijf in een slecht geventileerde ruimte waar veel mensen gedurende langere tijd dicht bij elkaar zitten, kan een hoger besmettingsrisico opleveren. Daarom moet minimaal worden voldaan aan de eisen uit het Bouwbesluit en de geldende landelijke (arbo)richtlijnen. Daarnaast is het van belang er voor te zorgen dat ventilatievoorzieningen op de juiste wijze worden ingeregeld, onderhouden en gebruikt.

Vraag 6

Wat was de basis en afweging voor het besluit van het kabinet om ongeplaceerde, professioneel georganiseerde en gecontroleerde evenementen per direct on hold te zetten, terwijl er op evenementen tot dan toe nauwelijks besmettingen hebben plaatsgevonden?

Antwoord 6

Dat besluit is genomen op basis van de epidemiologische ontwikkelingen, waarbij het aantal besmettingen snel opliep. Daarbij waren ook meldingen van besmettingen op evenementen en in de horeca. Het kabinet heeft, mede op basis van OMT-advies en SME-advies een afweging gemaakt en besloten dat doorgang van ongeplaceerde evenementen op dat moment onverantwoord was gezien het risico op besmetting, het aantal besmettingen op dat moment en de vaccinatiegraad.

Vraag 7

Hoe kan het dat er wel evenementen op stop worden gezet, maar thuisbezoek en sporten niet?

Antwoord 7

Het is bekend dat meer contactmomenten meer besmettingen opleveren. Op evenementen komen per definitie meer mensen op het zelfde moment bij elkaar en is het risico op (cluster)besmettingen dus aanzienlijk groter.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het advies nu «liever niet te veel», uiteraard geen duidelijke stelregel is (zoals bijvoorbeeld een «x-aantal personen»)? Kunt u hierop een toelichting geven?

Antwoord 8

Het kabinet heeft in de bestrijding van het virus maatregelen getroffen om besmettingen zoveel als mogelijk te voorkomen. Over de aard en het effect van de maatregelen heeft het kabinet op vele wijze zo eenduidig mogelijk gecommuniceerd. Daarbij is concreet aangegeven hoeveel personen bijvoorbeeld thuis per dag ontvangen mochten worden of de maximale groepsgrootte in de horeca. Daarnaast rekent het kabinet ook op de verantwoordelijkheid van mensen om gegeven de situatie verstandig te handelen. De oplopende vaccinatiegraad maakt dat steeds meer mensen beschermd zijn tegen het virus. Toch moeten we waakzaam blijven, met name in het geval van kwetsbaren.

Vraag 9

Bent u bekend met het feit dat tijdens Fieldlab Evenementen een vergelijking is gemaakt tussen het risico op besmetting tijdens thuisbezoek (maximaal twee personen) en besmetting op evenementen en dat daaruit naar voren kwam dat het risico bij thuisbezoek juist hoger is dan bij het bezoek van evenementen? Hoe duidt u dit in relatie tot uw beleid?

Antwoord 9

In de praktijktesten voor Fieldlab Evenementen is een risicoanalysemodel ontwikkeld. Uitgangspunt voor de onderzoekers was daarbij om met het model een pakket aan maatregelen te modelleren, waarbij op evenementen het besmettingsrisico gelijk was aan het risico op besmetting in een thuissituatie. De aanbevelingen die Fieldlab Evenementen gedaan heeft en waarbij het model gebruikt is, zijn in de besluitvorming meegenomen.

Vraag 10

Waarom is de druk op de zorg nu minder belangrijk dan het aantal besmettingen? Waarom deze afwijking van de maatstaf die door de overheid anderhalf jaar lang is gehanteerd?

Antwoord 10

Het kabinet heeft het beleid van de afgelopen tijd gebaseerd op 3 pijlers. Deze pijlers staan nog steeds: beschermen van kwetsbaren, belastbare druk op de zorg en zicht houden op het virus. De afweging wordt gemaakt op basis van deze pijlers.

Vraag 11

Hoe kan het dat het kabinet in het laatste verzoek om advies aan het OMT – ter voorbereiding van het besluit op 10 juli 2021 – «evenementen» niet heeft meegenomen en dat evenementen over een kam worden geschoren met het nachtleven?¹

Antwoord 11

In het Notaoverleg van 7 juli jl., heb ik uw Kamer gemeld dat ik het OMT heb gevraagd om een spoedadvies uit te brengen. Ik heb het OMT gevraagd of het tempo waarin het aantal besmettingen de afgelopen dagen toeneemt reden is tot zorg en of dit een aanleiding is om specifieke maatregelen te nemen. Ik heb in mijn adviesaanvraag geen specifieke maatregelen of sectoren genoemd maar de brede vraag gesteld: »gegeven de duiding bij de recente bestemmingscijfers (leeftijdscategorieën en plaatsen van besmetting), geven deze stijgende besmettingscijfers, afgezet tegen de kabinetsoelstellingen, aanleiding om specifieke maatregelen te nemen?»

Vraag 12

Waarom is in het Fieldlab Evenementen-programma de vaccinatie niet meegenomen als toegangsbewijs (uitsluitend pre-testen)?

Antwoord 12

Het onderzoeksprogramma Fieldlab Evenementen is gestart in februari. Op dat moment waren er nog onvoldoende volledig gevaccineerden en konden de praktijktesten alleen plaatsvinden met een PCR-test afgenomen binnen 24 uur voor het einde van het evenement.

Vraag 13

Klopt het dat de overheid zelf heeft besloten dat vaccinatie als coronatoegangsbewijs geschikt is? Kunt u daarbij duiden dat personen die gevaccineerd zijn nog steeds besmettelijk kunnen zijn? Kunt u dit uitleggen? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 13

Over de inzet van vaccinatiebewijzen als onderdeel van de coronatoegangsbewijzen en het Digitaal Corona Certificaat is besloten na adviezen van de Gezondheidsraad (dd. 20 mei jl.) en het OMT (dd. 25 mei jl.) en overleg met uw Kamer. In de Kamerbrief van 28 mei jl. (Kamerstuknummer 25 295, nr. 1241) is op de gemaakte afwegingen en onderbouwingen ingegaan. Op 21 april jl. heeft het Europees Centrum voor ziektepreventie en bestrijding (ECDC) een tussentijdse richtsnoer gepubliceerd met betrekking tot de effecten van volledige vaccinatie op de overdracht van het virus. Hierin geeft het ECDC aan dat het restrisico voor transmissie dat een volledig gevaccineerd persoon vormt, als zeer laag kan worden beoordeeld. Ook de Gezondheidsraad concludeerde in zijn advies van 20 mei jl., Transmissie na vaccinatie, dat vaccinatie ten minste gedeeltelijk bescherming biedt tegen transmissie van het coronavirus. In de door de Gezondheidsraad beschreven studies werd een transmissiereductie van 30–50% aangetoond na 1 dosis BionTech/Pfizer of AstraZeneca. Het OMT beschreef vervolgens op 25 mei jl. in het 114e OMT-advies (deel 2) dat de schatting in het advies van de Gezondheidsraad waarschijnlijk een onderschatting is van het daadwerkelijke effect van vaccinatie op voorkomen van transmissie. Dat betekent dat we ervan uitgaan dat vaccinatie in belangrijke mate bescherming biedt tegen transmissie. Vooral door de vermindering van klachten bij mensen, zoals hoesten en niezen, zal de transmissie worden beperkt. Ten slotte hangt het voorkomen van transmissie ook samen met het type vaccin, de leeftijd, de virusvariant, lokale omstandigheden en de vaccinatiegraad. Bij een hoge infectiedruk moeten we er dus rekening mee houden dat ook gevaccineerde personen nog virusdeeltjes kunnen verspreiden, zij het in mindere mate.

¹ NB: In het advies van 3 juli 2021 schrijft het OMT wel iets over superspreading events in de horeca. Tevens wordt er iets geschreven over het feit dat de risico's verkleind worden bij events met toegangseisen. NB: Een superspread event is een plek waarop veel mensen tegelijk besmet zijn geraakt, de term moet niet verward worden met het begrip «evenementen».

Dit restrisico werd door het OMT, gezien de epidemiologische omstandigheden in juni bij stap 4 van het toenmalige openingsplan, acceptabel geacht.

Vraag 14

Waar is de keuze «voor de periode tot en met 13 augustus» op gebaseerd? Is dit een wetenschappelijk onderbouwde periode waarin er iets gebeurt, aangezien evenementenbouwers nu «bungelen»? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 14

Deze keuze was gebaseerd op de periode die nodig was om de effecten van de maatregelen te kunnen beoordelen. Het kabinet heeft deze periode benut om met de betreffende sectoren nieuwe afspraken te maken en te onderzoeken hoe deze weer veilig open kunnen.

Vraag 15

Wat is de verwachting voor de periode na 13 augustus 2021, aangezien de branche nota bene tot en met donderdag 9 juli 2021 nog vol in overleg was over de vraag hoe de logistiek opgezet kon worden voor het Testen voor Toegang op meerdaagse evenementen met een camping en gezien het feit dat de voorbereiding hierop zonder hier duidelijkheid over te hebben simpelweg onmogelijk is, maar omdat er geen «no go» is, worden partijen nu gedwongen door te gaan en kosten te maken? Vindt u ook niet dat het toch onverantwoord ondernemen is om producties van dergelijke omvang door te zetten met een dusdanig grote onzekerheid en risico (lees: 20% kosten), aangezien een gemiddeld groot evenement 10 – 20 miljoen euro kost? Hoe kunnen partijen dit in redelijkheid dragen, temeer daar de industrie al anderhalf jaar stil (en op omvallen) staat?

Antwoord 15

Het kabinet heeft in augustus en september besloten over verdere versoepelingen. Op dit moment gelden sluitingstijden, 75% zaalcapaciteit voor ongeplaceteerde evenementen binnen en inzet van CTB, aangewezen in de Regeling. Het kabinet zal begin november, op basis van een OMT-advies, de epidemiologische situatie op dat moment en de contextfactoren, besluiten over de volgende stap. Voor de culturele en creatieve sector zijn ook na 1 oktober enkele steunmaatregelen beschikbaar gebleven. Zo is de subsidie-regeling voor evenementen (die sinds juni 2021 bestaat) ook na 1 oktober 2021 blijven bestaan. Daarnaast heeft het kabinet 15 miljoen euro gereserveerd als tegemoetkoming voor evenementen binnen zonder vaste zitplaats, aangezien hier een maximale capaciteit van 75% geldt. Deze regeling geldt met terugwerkende kracht vanaf 25 september en liep tot 1 oktober 2021. Tenslotte heeft het kabinet een subsidieregeling opgezet voor nachtclubs en discotheken die in ieder geval tot 1 november verplicht gesloten zijn tussen 00:00 en 06:00 uur. Hiervoor trekt het kabinet 180 miljoen euro uit. Meer informatie over financiële regelingen voor de culturele en creatieve sector kunt u hier vinden: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-financiële-regelingen/overzicht-financiële-regelingen/overzicht-regelingen-culturele-en-creatieve-sector>.

Vraag 16

In een samenleving zorgen we voor elkaar, we hebben anderhalf jaar lang maatregelen genomen om de kwetsbaren te beschermen waarbij de focus lag op de druk op de zorg, vindt u ook niet dat nu deze druk afneemt, we toch ook andere groepen in de samenleving in ogenschouw moeten nemen? Vindt u ook niet dat voor jonge mensen geen alternatief wordt geboden en dat zij nu wederom de dupe zijn?

Antwoord 16

Een van de pijlers van het kabinet is om de druk op de zorg beheersbaar te houden. De maatregelen die genomen worden, zijn er ook op gericht om jonge mensen te beschermen. Ook jonge mensen raken besmet met het coronavirus en kunnen in het ziekenhuis belanden. Deze groep is nu nog niet of deels gevaccineerd, wat het risico op besmetting en ziekenhuisopname groter maakt. Daarnaast bestaat ook het risico op long-Covid en ook dit heeft een grote impact op de kwaliteit van leven en de lange-termijneffecten.

Daarom is het belangrijk dat we iedereen beschermen tegen de gevolgen van het virus.

Vraag 17

Deelt u de mening dat evenementen een veilige omgeving bieden en minimale overlast veroorzaken? Zo ja, vanwaar de hernieuwde kloppacht op deze sector?!

Antwoord 17

Ik verwijs u hiervoor naar het antwoord op de vragen 2 en 6.

Vraag 18

Aanzien er een toezegging is gedaan dat de dekking van het garantiefonds van 80% naar 100% subsidie gaat, is hier al contact over geweest met «Brussel» of dit überhaupt kan?

Antwoord 18

Het kabinet is hierover in overleg met de Europese Commissie, die hierover goedkeuring zal moeten verlenen.

Vraag 19

Zult u in de toekomst de aanbevelingen die uit de Fieldlab Evenementen zijn gekomen wel volgen, aangezien het kabinet in dit geval is afgeweken van het volgen van deze aanbevelingen?

Antwoord 19

Het kabinet maakt op basis van meerdere adviezen voortdurend afwegingen ten behoeve van besluitvorming. Daar zijn de aanbevelingen van de Fieldlab Evenementen in meegewogen.